

Kızbes Aydın (Çiğli Evka2 Kadın Kültür Evi):

Kızbes Aydın 52 yaşında bir aktivist. İsmi “kız kes, kız yeter, kız olmasın” anlamına geliyor. İki erkek çocuktan sonra, ikinci kız olarak dünyaya gelince bu ismi koymuşlar, ama fayda etmemiş, ondan sonra beş kız dört erkek daha gelmiş dünyaya. Kızbes Aydın, sürgünlerle geçen öğretmenlik hayatında önce köy güzelleştirme derneği kurmakla başladı aktivizme. Bir dizi derneğin kuruluş çalışmalarında yer aldıktan sonra, Sakarya’da hem Eğitim-Sen, Eğitim-Sen yöneticiliği yaptı, hem de Sakarya Demokratik Kadın Platformu’nu oluşturdu. Sakarya’da yaklaşık bin kadınla toplantılar, etkinlikler düzenlediler. Bir belediyenin kadın işçilere yönelik kötü uygulamalarını protesto etmek için telefon zinciri ile beş yüz kadınla birlikte 15 dakikada toplanıp yürüyüşe geçmesi yeni bir sürgünle ödüllendirilmesine neden oldu. Adapazarı’nda bir siyasi partinin ilk kadın il başkanı ve ilk belediye başkan adayı oldu. ‘99 Marmara depremi sonrasında sokak kriz heyeti kurarak, deprem mağdurlarının talepleri için mücadele edenler arasındaydı. Bu mücadele, Çadırkentler Birliği’nin kurulması ile sonuçlandı. Diğer depremedelerle birlikte düzenlemek istedikleri miting hazırlıkları sırasında kendini karakolda dayak yerken buldu. Öğretmenlikten emekli olunca DİSK’e bağlı Emekli-Sen başkanı oldu. Şimdilerde, İzmir’de kurdukları Çiğli Evka2 Kadın Kültür Evi çatısı altında kadın politikası üretiyor. Güneydoğu Anadolu’dan Çiğli’ye göç etmiş kadınları, ev işçisi kadınları evlerinden çıkarmak ve birbirleriyle kaynaştırmak için seminerler, film gösterimleri, şenlikler, halk oyunları, çocuk tiyatrosu, spor etkinlikleri, okuma-yazma kursları, müzik çalışmaları yürütüyor.

İlk eyleminizi kaç yaşında yaptınız?

İlkokul beşinci sınıftaydım, on yaşlarında olmalıyım. Erkek çocuklara gösterilen ihtimam, kız çocuklarından esirgeniyordu. En basitinden ağabeylerime ve erkek kardeşlerime her gün çift

yumurta pişirilir, biz kızlara ara sıra bir veya yarım yumurta verirlerdi. Kazın budu ağabeyime, baş ve ayağı biz kızlara verilirdi. Yün kazaklar, çoraplar, güzel elbiseler öncelikle erkeklere alınır, kızlarınki geçiştirilirdi. Aklım erdi ereli hep isyan ederdim, bu eşitsizliğe.

Bazen sofrada ağabeyimin, babamın önünden fazla butları, yumurtaları kaptığım gibi kız kardeşlerime paylaşırdım.. Dayak yedim bu yüzden. Hiç mantıklı gelmezdi bu aileiçi eşitsizlik. Bir gün diğer kız kardeşlerimi de örgütledim. Babama karşı evde yürüyüş yaptık. Anamı da ayartmıştık. O da 'kız boykotuna' katılmıştı. Kartonlara "Eşit Sevgi istiyoruz", "Baba bizi de kucakla", "Biz de but, yumurta istiyoruz", "Bu evde boykot var" diye yazmış, babamı karşılamıştık. Babam çok şaşırılmıştı. Hatırladığım kadarıyla babama isteklerimizi kabul ettirmiştik.

Henüz çocukken boykot yapmakla kalmayıp bir de ev halkını örgütlerken, annenizin veya diğer kadınların bunu yapmaması, yapamaması üzerine kafa yoruyor muydunuz?

İnsanların düşüncelerini belirleyen, onların içinde bulunduğu verili koşullardır diye düşünüyorum. Hani derler ya, insan sarayda başka, kulübede başka düşünür. Ben aile içindeki eşitsizliği yaşamıyordum bunun farkına varamazdım. Diyorsunuz ki, o koşulları yaşayıp ses çıkaramayanlar da var. Doğrudur. Bu da biraz algılama yeteneği, özveri ve farkındalıkla ilgilidir. Ama belirleyici olan içinde bulunulan maddi koşullardır. Algılama, zeka, yetenek, farkındalık, özveri tetikleyici etmenlerdir. Bence normal zekalı her insan, koşullar uygunsa, özverili ise yeteneklerini de geliştirerek aktivist olabilir. Yeter ki biraz özverili ve sorumluluk duygusu gelişmiş olsun.

Yıllarca gerek kadın hareketi gerek sendikal mücadele içinde yer aldınız. Sokakta politika yapmak sizin için nasıl bir anlam ifade ediyor?

Sokakta politika yapmak, kulübedeki gibi düşünmektir. Sokak halktır, kulübe halktır. Sokakta politika, geniş halk kesimlerinin politikasıdır. Sokakta politika yapan, sokağın nabzını tutabilir. Adamın biri damdan düşmüş de "Koşun, koşun! Bir doktor çağırın" demişler. Adam inlemiş, "Bana damdan düşen birini çağırın" demiş. Damdan düşenin halinden ancak damdan düşen anlar. İşte sokaktaki politika damdan düşenlerin politikasıdır. Egemen erke karşı sivil inisiyatif demektir. Sokaktan, halktan kopuk mücadele, karaya vurmuş balık gibidir, toplar götürürler. Ama suda balık oldu mu, koskoca denizde bir balık, arasın dursunlar.

Aktivist olmak, yaşamınızı nasıl etkiledi?

Aktivist olmak, bana kişilik ve onur kazandırdı, mutluluk verdi. Halkım için verdiğim mücadeleden müthiş bir keyif aldım. Her şeyden önemlisi beni gençleştirdi, güzelleştirdi. Anladınız mı şimdi böyle genç ve güzel kalmamın sırrını (gülüyor). En önemlisi, çocuklarıma başını dik tutma ve onur denen büyük servetimi miras olarak bırakacağımı düşününce, gözlerimi rahat kapatabileceğim.

Kadın örgütleri ya da sadece kadınların katıldığı eylemler dışında, erkeklerin de bulunduğu karma örgütlerde, eylemlerde veya toplantılarda kadın olarak bulunmanın zorlukları oluyor mu?

Ben her şeyden önce insanım. Mücadele arkadaşlarıma da kadın ya da erkek olarak değil, öncelikle insan olarak bakarım. Cinsiyetleri aklımın köşesinden bile geçmez.

Karşıyaka Emekli-Sen şube başkanlığı yaptığım dönemde, bizim emekli öğretmenleri evlerinde bulamıyordum. Sendikaya gelmedikleri için, mecburen kıraathanelerine gidiyordum. Orada aidatını veren sendika davetiyesini alanlar olduğu gibi tuhaf tuhaf bakanlar da oluyordu. Ben aldırılmıyor, bunu böyle böyle kıracaklar, diyordum. Yüzme bilmek için suya atlamak gerektiğine inanırım. Aslında bu davranış bile kendi çapında küçücük bir devrimdir. Belki birkaç kez yadırgayacak, atıp tutacak. Ama bir şeylere de alışmak zorunda kalacak. Bu bazen, şahıs olarak bizim zararımız bedeline gerçekleşse bile. Zaten büyük dönüşümler hep özverili öncülerin verdiği bedeller üzerinden yükselerek halka mal olmamış mıydı?